

ไว้ใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๘๖๔. เรื่อง “พระยืมเงินไปแล้วไม่คืน ต้องทำอะไร”

หลวงพ่ : ไม่มีใครขงเลยนะ นี่เรื่องจริง

ถาม : กราบนมัสการหลวงพ่ เรื่องมีอยู่ว่า มีพระรูปหนึ่งเป็นพระที่ผมเคยเคารพนับถือ ช่วยเหลือผมทางธรรมมามากมายหลายปี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคือเมื่อเดือนธันวาคม ๒ ปีก่อน พระรูปนี้โทรมาขอยืมเงินผมโดยให้เหตุผลว่า มีลูกศิษย์คนหนึ่งลำบาก มีความต้องการใช้เงินด่วน จะคืนให้ภายใน ๒ สัปดาห์ อยากให้ผมช่วยเหลือ

ผมอยากตอบแทนบุญคุณท่าน จึงให้ยืมเงินไป เมื่อถึงกำหนดก็ไม่ได้คืน หลังจากนั้นหลายเดือน พระรูปนั้นก็โทรมายืมเงินอีกรอบ โดยท่านบอกว่า ถ้าได้เงินก้อนนี้ท่านจะสามารถคืนเงินทั้งหมดที่ยืมไปได้

ด้วยความที่ผมอยากตอบแทนบุญคุณท่านและอยากได้เงินคืน จึงให้ยืมไปอีก เมื่อถึงเวลาที่ตกลงกันไว้ก็ไม่ได้เงินคืน หลังจากนั้นท่านก็โทรมาขอยืมแพนผมอีก ด้วยเหตุผลที่ไม่เหมือนตอนที่ขอยืมผม แต่แพนผมไม่ให้ยืม

ผมทุกข์ใจกับเรื่องนี้มา ๒ ปีครับ หาทางออกไม่ได้ ในหัวมีความคิดว่า ผมอยากได้เงินคืนเพราะว่าผมไม่ได้ให้ขาด ผมให้ยืมตามเวลาที่ตกลงกัน และการที่ปล่อยให้ท่านทำแบบนี้เหมือนเป็นการสนับสนุนให้ท่านทำบาปไปเรื่อยๆ และผมไม่อยากให้ท่านไปทำแบบนี้กับใครเลยอยากจะจัดการเอาเงินคืนให้เรียบร้อยครับ

อยากขอคำแนะนำจากหลวงพ่ครับ

๑. ผมต้องทำอย่างไรกับเรื่องนี้ครับ

๒. ผมต้องวางจิตวางใจอย่างไรครับ ถึงจะสามารถจัดการเรื่องนี้ได้เรียบร้อย

๓. เรื่องนี้ผมควรจะบอกผู้อื่นไหมครับ ผมไม่อยากให้ใครต้องตระก้ำลำบากแบบที่ผมเจอ ในขณะเดียวกันผมก็ไม่แน่ใจว่า การเล่าให้ผู้อื่นฟังจะเป็นผลดีกับพระพุทธศาสนาหรือไม่

สุดท้าย ขอกรรมฐานหลวงพ่อด้วยครับ

ตอบ : ยังอยากจะปฏิบัติต่อ

กรณีอย่างนี้มันเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์นะ ถ้าเป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์เพราะอะไร เพราะคำถาม พระรูปนี้เคยมีบุญคุณกับผมมากมาย แล้วเวลาผมจะตอบแทนบุญคุณท่าน

นี่มันคำคอ มันคำคอว่าพระรูปนี้เคยมีบุญคุณกับผมมา เห็นไหม เคยมีบุญคุณ ทำให้อะไรต่างๆ มา นี่เคยมีบุญมีคุณต่อกันมา แล้วเวลาเราอยากจะตอบแทนบุญคุณไง นี่พูดถึงว่าในความเชื่อของเขานะ

แต่ในความจริง ในความเป็นจริงตอนนี้ยังมีคดีย่อยมากมายเลย ใ้พวกสลากพลัส ใ้ที่ว่าจะขายทางออนไลน์ เขาต้องจ้างดารา เขาต้องจ้างมาทำความเชื่อถือ ถ้าความเชื่อแล้วกิจการของเขาจะก้าวหน้าของเขาไป

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเป็นพระๆ ที่แสดงธรรมๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเลอค่าอยู่แล้ว แต่ใครเป็นผู้ที่แสดงเท่านั้น ถ้าใครเป็นผู้ที่แสดงเท่านั้น ผู้ที่เขาแสดงธรรมๆ แต่เรามันฟังแล้วมันซาบซึ่งใจ ซาบซึ่งใจ มันก็เป็นบุญเป็นคุณไง ถ้าเป็นบุญเป็นคุณแล้ว เราก็จะตอบแทนบุญคุณท่านไง นี่ความคิดของเรา เห็นไหม ความคิดของคน จิตใจที่มันเป็น จะว่าจิตใจสาธารณะ จิตใจคนทั่วไป

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนเราต้องมีกตัญญูกตเวที ใครมีบุญมีคุณต่อเรา เราต้องนึกถึงบุญคุณของเขา ใครให้ที่พักที่อาศัย เราก็ต้องรู้จักบุญคุณของเขา เราต้องกตัญญูกตเวที มันถึงเป็นเครื่องหมายของคนดี คนสังคมจะอยู่กันได้มันต้องไว้ใจกัน มันถึงจะอยู่กันได้ด้วยความสงบสุข แล้วคนหวาดระแวงกัน มันจะเอาความสงบสุขมาจากไหน

แต่เนื้เวลาที่เขาเคยมีบุญมีคุณต่อเรา เราจะตอบแทนบุญคุณเขา

ไ้เนื้ตอบแทนบุญคุณเขา มันก็เป็เนื้เรื่องกรรมของสัตว์ ทำไมเราไปตกอยู่ในวังวนอย่างเนื้เนื้ เราไปตกอยู่ในสังคมอย่างเนื้เนื้

เวลาถ้าเป็เนื้ธรรมๆ นะ ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวาราณา ยืมเงินไม่ได้ ขอไม่ได้ พระเนื้ขอได้ ๗ ชั่วโมง พ่อแม่ปู่ย่าตายาย ลูกหลาน เนื้บอกได้ ขอได้ นอกเนื้เนื้ไม่ได้ ถ้าได้มาเป็เนื้สัสคคีย ปาจิตตีย์ เรื่องเงินเรื่องทอง จะขอไม่ได้ เว้นไว้แต่ญาติ เว้นไว้แต่ปวาราณา เขาปวาราณาเราถึงขอได้

พระที่เป็เนื้พระจริงๆ เขาไม่ยุ่งเรื่องอย่างเนื้ห้รอก

เราพูดบ่อยมากเมื่อก่อนนะ เราคนจังหวัดราชบุรี เราไปอยู่สกลฯ แล้วเราไปอุปัฏฐาก หลวงปู่สุวัจน์ ไปนวดเส้นท่าน เวลาไปสงรน้ำเสร็จไปนวดท่าน

ท่านถาม ไ้ห้งบแข็งคนที่ไหน

คนจังหวัดราชบุรีครับ

ไ้! ท่านระลึกเลยนะ ตอนที่ท่านจะไปอยู่ภูเก็ตไ้ ท่านเดินจากกรุงเทพฯ ไป เดินไปทางรถไฟ ท่านบอกเลยนะ เดินไปตั้งแต่บ้านโป่ง โพธาราม ราชบุรี พอดตกค่าที่ไ้หนก็แขวนกลดที่นั่นไ้ แล้วคนก็มาล้อมรอบเลย พระอุดงค์มา พระอุดงค์มา

ถาม “หลวงพ่จะไปไหน”

“ไปภูเก็ต”

“ทำไมหลวงพ่ไม่ขึ้นรถไฟละ”

ไปที่ไหนเขาก็ถามอย่างเนื้ทั้งนั้นเลยนะ แล้วท่านก็บอกเรา เพราะบ้านของเราไ้ ท่านบอกว่า มันถามทุกคนเลย แต่มันไม่ซื้อตัวให้ มันถามเสร็จ ท่านก็เดินต่อไป มันถามเสร็จ ท่านก็เดินต่อไป

ทำไมอย่างเนื้เขาไม่ขอ

ทั้งๆ ที่โยมมาถามเองนะว่า หลวงปู่จะไปไหน

จะไปภูเก็ต

ทำไมหลวงปู่ไม่ขึ้นรถไฟล่ะ

ถ้าหลวงปู่บอกว่า อ้าว! อาตมาไม่มีตังค์ไง ถ้าอยากให้อาตมาขึ้นรถไฟ โยมก็ซื้อตั๋วให้สิ
สถานีก้อยนี้ ชื่อสิ

ด้วยความที่เคารพในศีลในธรรม ท่านไม่พูดเลย ท่านแค่เอ่ยปาก ท่านก็ไม่ต้องเดินจาก
กรุงเทพฯ ไปถึงภูเก็ต ท่านบอกเลย เดินจากกรุงเทพฯ ไปยังภูเก็ต เดินไปถึงตลอดทาง

เห็นไหม เพราะท่านมีนิสัยอย่างนี้ เพราะท่านเคารพธรรมและวินัยอย่างนี้ ท่านถึงเป็น
พระอรหันต์ไง หลวงปู่สุวัจน์ เราเชื่อว่าท่านสิ้นกิเลส ท่านปฏิบัติมาของท่านแต่ละขั้นแต่ละตอน

คนที่เห็นพระที่ดั่งามเขาเป็นแบบนี้ ไม่ออดไม่อ้อน ไม่อ้อเซาะ ไม่อ้อเลาะ ไม่ล้วงกระเป๋
ใคร แล้วไม่เอา ทั้งๆ ที่เขามาเสนอยังไม่เอาเลย ถ้าพระที่ดั่งามเขาเป็นแบบนี้ แต่เราจะเจอไหม
ล่ะ

ถ้าเราเจอพระที่ดั่งามอย่างนี้ เราก็มองข้ามหมดนะ มันเป็นพระธรรมดา ก็เหมือนพระ
ธรรมดาทั่วๆ ไป ท่านก็มีศีลของท่าน ท่านก็มีคุณสมบัติในใจของท่าน ท่านก็ไม่อ้อเซาะใคร ท่าน
ก็ไม่อ้อเลาะใคร เพราะท่านไม่อ้อเซาะ ไม่อ้อเลาะ เราก็เลยไม่เข้าไปยุ่งกับท่านไง

นี่ไง ไม่ติดในญาติในโยม ไม่ติดในเงินในทอง ไม่ติดในชื่อในเสียง ไม่ติดในอะไรเลย
ท่านก็อยู่ของท่านไง

ถ้าเราไปเจออย่างนี้ ก็เป็นพระธรรมดาๆ ไม่เห็นจะมีวิเศษวิโสตรงไหนเลย

แต่ท่านมีคุณธรรมในใจ ขนาดมาเสนอนะ ท่านพูดให้เราฟังนะ ให้อารมณ์ก็จึกะจี้ มันคันนะ
ที่บ้านเราเอง

ไอ้หงบเป็นคนที่ไหน

ผมคนจังหวัดราชบุรีครับ

เออ! เล่าเลย ตั้งแต่กรุงเทพฯ ยันภูเก็ตนั่นนะ เดินไปตลอดเส้นทาง “ทำไมไม่ขึ้นรถไฟล่ะ” แล้วเอ็งทำไมไม่ซื้อตั๋วให้วะ แต่ท่านก็ไม่พูด เห็นไหม

นี่เรามาเปรียบเทียบ ถ้าพระที่ดั่งาม พระที่อยู่ในศีลในธรรม เขาก็ไม่มาทำให้ญาติโยมเดือดร้อนอย่างนี้ ญาติโยมเดือดร้อนอย่างนี้เพราะเขาหลบเลี่ยง หลบเลี่ยงบาลี หลบเลี่ยง เห็นไหม

เวลาเราพูด แล้วคนถามบ่อย เขียบบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม

เขียบบหัวพระพุทธเจ้าคือละเมิดในศีล ละเมิดในธรรม การละเมิดในศีลในธรรมนั่นคือ เขียบบหัวพระพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดา แล้วละเมิดในวินัยนั่นนะ แล้วยังจะแสดงธรรมนะ จนซาบซึ้ง

ผมจะแทนคุณท่าน มันเคยให้ธรรมะมา

สิ่งนี้ถ้าเรามาคุยเรื่องอสรพิษ เงินเป็นอสรพิษกัดหัวใจของคน แล้วมีพระมาขอ แล้วมาขอครั้งที่ ๑ ขอครั้งที่ ๒ ยังไปขอที่แฟนอีก แล้วยังขอ มันเหมือนกับโอนออนไลน์เลยละ โอนมาครั้งที่ ๑ ถ้าอยากได้คืนต้องโอนครั้งที่ ๒ ถ้าโอนครั้งที่ ๒ ไม่ได้ก็ต้องโอนครั้งที่ ๓ เหมือนกัน ฉะนั้น ถ้าเหมือนกันแล้ว มันถึงว่ามันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรม เราไปเจออย่างนั้น เราไปเชื่อเขาเอง

ฉะนั้น คำถามไฉ่ คำถามว่า ผมต้องจัดการเรื่องนี้อย่างไรดีครับ

เราก็จัดการไปตามแต่ อยากได้คืน เราก็ทวงสิ

ถ้าพูดถึงถ้ามันไม่ได้นะ เวลาญาติโยมเขามีกรณีเรื่องเงินเรื่องทอง เราบอกว่า ถ้าเป็นสิทธิของเรา เราก็ต้องรักษาของเรา เราก็ต้องติดตามของเราแหละ จนมันถึงที่สุดแล้ว เพราะมันถึงที่สุดแล้วมันไม่ได้คืนไง อันนั้นเราถึงบอก เราถึงบอกว่า สิ่งนั้นเราถึงว่ามันเป็นเวรเป็นกรรม แล้วมันก็ไม่มาสร้างความเจ็บปวดให้กับเราไง

แต่ถ้าเริ่มต้น เริ่มต้นเราก็ต้องติดตามของเรา มันมีสิทธิตามกฎหมายขนาดไหน เราก็ตามของเราอย่างนั้นนะ แล้วถ้ามันไม่ได้ มันถึงที่สุดแล้ว เราถึงบอกว่า นี่กรรมของสัตว์

ถ้ามันทำอย่างนั้นไง ต้องตามเรื่องนี้อย่างไร

ก็ตามที่เรามีสิทธิ์ ตามที่เราทำของเราได้

แล้วผมต้องวางใจอย่างไรครับ ถึงจะสามารถจัดการเรื่องนี้ให้เรียบร้อย

ถ้าให้เรียบร้อยนะ ถ้าเราจัดการเรื่องอย่างนี้ ถ้าได้คืนมาก็จบ ถ้าไม่ได้คืนมานะ ถ้าเป็นเงินของโยม โยมให้ยืมไป มันก็จบ แต่ถ้าโยมไปยืมใครต่อมา โยมก็ต้องเป็นหนี้เป็นสินเขาต่อไป จะต้องไปใช้หนี้ใช้สิน ไปกู้ยืมระบบ ดอกเบี้ยมันก็ทบต้นไปนั่นนะ

มันถึงต้องมีสติมีปัญญา แล้วถ้ามันมีสติปัญญาแล้ว เราจะช่วยเหลือเจือจานใคร เราก็ช่วยเหลือเจือจานเท่าที่กำลังเราเป็นไปได้ แล้วถ้ามันเหนือกำลังของเรา เรื่องมันไม่จบไม่สิ้นนะ

คนเรามันต้องฉลาด ฉลาดในทรัพย์สินของตน เราต้องรู้จักประหยัด รู้จักมัธยัสถ์ ได้มากน้อยแค่ไหน แล้วสิ่งนี้ ทรัพย์สินมันก็เป็นทรัพย์สินที่เวียนไป แล้วอย่าให้มันเกิดเรื่องอย่างนี้อีก แล้วถ้ามันจะเรื่องปกติธรรมดา ก็แก้ไขไปตามสิทธิ์ของตน ถ้าไม่ได้แล้วนะ มันก็ปล่อยวาง เป็นเรื่องกรรมของสัตว์

๓. เรื่องนี้ผมควรจะบอกผู้อื่นไหมครับ ไม่อยากให้ใครต้องมาตกระกำลำบากแบบที่ผมเจอ ในขณะเดียวกันผมก็ไม่แน่ใจว่าถ้าเล่าให้ผู้อื่นฟังแล้วจะเป็นผลดีกับพระพุทธศาสนาหรือไม่

พระพุทธศาสนานะ ให้อุพาทที่เป็นเพลี้ย เป็นเห็บ เป็นงู เป็นแมลงสาบมากมายเยอะแยะมหาศาล แต่มันเป็นที่เรา เราปล่อยวางได้ไหม เราไม่ไปคุยสิ่งที่เน่าเหม็นให้มันเหม็นขจรขจายถึงเราด้วย เราก็เสียสละของเรา ถ้าเป็นประโยชน์ เราคิดของเราอย่างนั้น

มันแก้ไขอะไรแบบต้องการให้สังคมเป็นคนดี ต้องการทุกอย่างเป็นความดี มันก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ แต่คนมันจะดี มันจะชั่ว มันอยู่ที่กรรมของสัตว์ใจ

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม ไม่ไปคุยไปเขียนสิ่งที่เน่าเหม็นให้เราสกปรกโสโครกไปด้วย ถ้ารู้ว่าที่ไหนไม่ดีไม่งาม หลีก เราหลีกเอง

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนอย่างนี้ ท่านหลบท่านหลีก ท่านไม่ไปยุ่งกับใครนะ ทั้งๆ ที่ท่านรู้อยู่เต็มอก ทั้งๆ ที่คนเขาเขียนนะ เขียนให้อุพาทูกาไปถามท่านเยอะแยะไปหมดนะ แล้วเวลาท่านเทศน์ ข้อมูลที่ประชาชนเขาตกทุกข์ได้ยาก เขาถามมาทั้งนั้นนะ นั่นนะมันเป็นเรื่อง

ของโลก เรื่องของสังคม แล้วเราคนคนเดียวจะไปทำอย่างนั้น แต่เวลาท่านทำจริงๆ ท่านก็ได้
ดิน

ท่านทำได้ดินมาแต่ไหนแต่ไรนะ เรื่องการช่วยสงเคราะห์สังคม แล้วมันจะมาชัดเจนก็
ตอนโครงการช่วยชาติฯ เท่านั้นนะ

ก่อนโครงการช่วยชาติฯ ท่านก็ช่วยสังคมมามากมาย แต่ท่านช่วยได้ดินหมดนะ ไม่ให้
ใครรู้หรอก เพราะถ้ารู้ มันถือว่ากิเลสมันยิ่งใหญ่ กิเลสมันอยากอวด อยากดี ท่านทำอะไรท่าน
ทำได้ดินทั้งนั้นนะ ท่านไม่เคยทำบนดินเลย เว้นไว้แต่โครงการช่วยชาติฯ มันก็เลยระเบิดปลิวลั่น
มาไง นั่นเพราะคุณงามความดี ท่านทำความดีจนเป็นจริตนิสัยของท่าน นั่นเฉพาะท่าน

นี่ของเรา เราควรจะทำอย่างไร

มันอยู่ที่สมควร เพราะสังคมมันก็มีหลายกลุ่มหลายก้อน ให้อพวกที่ดั่งามมันก็ดั่งามนะ
ให้อพวกที่ไม่เอาไหน มันก็ไม่เอาไหน แล้วมันก็ไปอยู่ในบ้านเดียวกันนี้แหละ อยู่ในประเทศนี้
เหมือนกันนั่นแหละ จบ

ถาม : ข้อ ๒๔๖๕. เรื่อง “ทุกข์เพราะอยากได้รับความยุติธรรม”

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญมีคำถามค่ะ

หนูมีปมในหัวใจที่รู้สึกว่าคุณแม่รักลูกไม่เท่ากันมาตลอด หนูพยายามแก้ไขปมของ
ตนเองจนพอทนได้ ไม่ทุกข์จนเกินไป ถึงแม้จะเจอเหตุการณ์นั้นซ้ำๆ ในทางตรงกันข้าม เมื่อมี
เหตุการณ์เดียวกันนี้เกิดกับลูกของหนู เช่น ตาและยายแสดงความรักต่อลูกของหนูไม่เท่าเทียม
กับหลานคนอื่นๆ ในบ้าน มันเหมือนจุดระเบิดในใจอีกครั้ง หนูกลับมาทนไม่ได้ หนูเสียใจ ทุกข์
ใจ สงสารลูก หนูควรจะแก้ไขปมของตัวเองอย่างไรดีคะ เพื่อไม่เป็นกรรมต่อบุพการีของตนเอง

ตอบ : เราก็ทำใจของเราไป ถ้าเราไม่ทำกรรมแก้บุพการีของเรา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์
ของลูก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก แล้วโยมก็มีลูก บุพการีของเราก็มีหลาน หลานก็มีเราเป็น
พระอรหันต์เหมือนกัน หลานกับลูกของเรานั้นก็มีพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกไป

ฉะนั้น เวลาพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก ความรักของพ่อแม่ไม่เท่ากันๆ

มันเป็น เราบอกว่า พระพุทธศาสนาสอนในเรื่องเชื่อกรรมนะ

แล้วเวลาพูดอย่างนี้ เวลาพวกเด็กๆ มันดูถูกมันเหยียดหยามไง อะไรก็เวอร์ อะไรก็กรรม มันเป็นการเบียดเบียน เป็นการเอาวัดเอาเปรียบ มันจะให้ความเสมอภาค

มันจะไปเสมอภาคที่ไหน นี่คนมันก็ไม่เท่ากัน ความรู้สึกนึกคิดของคนมันก็ไม่เหมือนกัน คนละความรู้สึกนึกคิดไง นี่ความรู้สึกนึกคิด

ในกรณีคำถามนะ ทุกข์เพราะไม่ได้รับความยุติธรรม พ่อแม่รักลูกไม่เสมอกัน แล้วเราก็บอกว่าพ่อแม่ไม่รักเรา รักคนอื่น แล้วมันก็ทุกข์ใจมาตลอด แต่เราเองเราก็ปลดเปลื้องได้ วางได้ แต่มันมาทุกข์อีกทีหนึ่ง มีหลาน ตากับยายก็รักไม่เท่ากันอีก มันก็เลยไปกระตุ้นใจของเราไป

นี่พูดถึงว่าเราเป็นคนกลาง พ่อแม่ก็ตายายของหลาน เราเป็นพ่อเป็นแม่ของลูกเรา ถ้ามันเป็นธรรมๆ นะ เราต้องมีสติมีปัญญา เวลาที่เราเห็นว่าพ่อแม่รักเราไม่เท่ากันๆ มันเป็นไปได้ไม่ได้

สิ่งที่มันเป็นไปได้ไม่ได้เพราะอะไร

เพราะลูกแต่ละคน พ่อแม่ก็รู้เอง เพราะพ่อแม่เลี้ยงลูกมา จะรู้ได้ว่าลูกคนใดมันฉลาด หรือว่ามันปานกลาง หรือว่ามันไม่เท่าทันเพื่อนฝูงของมัน คนใดที่มันอ่อนมันด้อยก็จะดูแลคนนั้นเป็นพิเศษ คนใดที่มันเอาตัวรอดได้ คนใดที่มันฉลาด ก็ดูแลอยู่ห่างๆ

พ่อแม่ก็ไม่มีเวลาที่จะมาเลี้ยงลูกหรือว่าจะมาคลุกคลีกับลูกได้ตลอดเวลาหรอก มันอยู่ที่ว่าในดุลพินิจของท่านไง ท่านมองว่าเรามีความสามารถมากน้อยขนาดไหน จะคุ้มครองเรามากน้อยขนาดไหน แล้วพี่น้องเราบางทีมันรักษาตัวมันเองไม่ได้ พ่อแม่ก็ต้องคุ้มครองที่มากกว่า ถ้ามากกว่า นี่ในทัศนคติของพ่อแม่ ก็ลูกของเราเอง

นี่ไง เวลาไอ้พวกบวชพระๆ อยากไปเอาพ่อแม่แม่นี้ไง พ่อแม่เอายากที่สุดเลย เพราะพ่อแม่บอก ภูคตลอดมึงมานะ มึงจะมาสอนอะไรกู จบเลย เวลาจะไปบอกท่าน ท่านบอกว่ากูอาบน้ำร้อนมาก่อนมึงนะ เกมครับเกม การจะไปแก้พ่อแม่ยากที่สุดเลยละ นี่กรณีหนึ่ง

ที่นี้กรณีอย่างนี้ ในดุลพินิจของท่าน ท่านก็ดูเราว่า เรามันมีเชาวน์มีปัญญา มันมีความสามารถมากน้อยขนาดไหน ท่านก็ดูแลเราขนาดนี้ แล้วเราก็รอดมาได้ แล้วเราก็ปลดเปลื้องทุกข์ในใจเราได้ แต่มันมากระเทือนใจอีกทีหนึ่ง เวลาทุกคนมีครอบครัว มีหลานเต็มไปหมดเลย ก็ไปรักหลานคนอื่นมากกว่ารักลูกเราอีก มันเลยไปกระตุ้นใจ

เราจะบอกว่า โยมจะต้องสอนลูกของตนให้เป็นคนกตัญญูกตเวที ตามกับยายเขาก็ดูแลหลานอย่างนั้นแหละ เราเองต่างหากเป็นคนกลบให้ความบกพร่องให้กลับมาสมบูรณ์ได้ ถ้าเราเองไปคุ้มไปเชยไถ่ช่วงว่างนั้นให้มันห่างออกไป ทุกข์ของหลาน ทุกข์ของลูกเราเองจะใหญ่ขึ้นมากขึ้น เราเองต่างหากต้องบอกหลานว่า ตาเขาเห็นว่าไฉนนั้นเป็นอย่างนั้น ไฉนนั้นเป็นอย่างนั้น

เราจะต้องบอกให้หลานเรารักทั้งพ่อทั้งแม่ และรักทั้งตาและทั้งยาย แล้วเราจะต้องเป็นคนแก้ไขให้สิ่งที่มีขนาดตกบกพร่องนี้ให้กลับมาเสมอภาคหรือเท่ากัน

อย่าไปว่า เพราะเราคิดอย่างนี้ไง แล้วก็บอกว่าหลานเรามีจุดบกพร่อง ลูกเรามีจุดบกพร่อง หลานคนอื่น ตายายรักมากกว่า เราก็ไปใส่พินใส่ไฟ มันเป็นปมทั้งนั้นแหละ มันเป็นปมใจของเด็ก มันเป็นปมในใจของเรา มันเป็นปมใจในบ้านของเรา

บ้านของเรานะ พ่อแม่ก็คือพ่อแม่ ปู่ย่าตายายก็คือปู่ย่าตายาย ท่านก็มีศักดิ์มีอายุขัยของท่านอย่างนั้น เราเองเราเกิดมาในบ้านนี้ เราเกิดมาในสังคมนี้ ถ้าเราเป็นผู้ที่ฉลาด เราเป็นผู้ที่มีปัญญานะ เราต่างหากเป็นคนกลบหลุมนี้ เราเป็นคนพยายามทำให้มันเสมอภาคอย่างนั้น แล้วเราพยายามอบรมหลานของเรา อบรมลูกของเรา ให้รักกัน ให้ดีกัน นี่ความสามารถ นี่สมบัติที่ควรทำนะ

แต่ถ้าเด็กมันดี เด็กมันเป็นสัมมาทิฐิ มันฟังแล้วมันก็พอใจ มันฟังแล้วก็เข้าใจ เด็กที่มันเป็นมิจฉาทิฐิ เด็กที่มันมีปมด้อยของมัน มันก็จะบอกว่าพ่อแม่เข้าข้างตา พ่อแม่มันก็เสียเปรียบเหมือนกัน

คนมันมีความคิดหม่นๆ จริตนิสัยใจ กรรรมของสัตว์ใจ สัตว์ พันธุกรรมของจิตมันขาดตกบกพร่องหรือมันเต็มมันขาดขนาดไหน มันแสดงออกอย่างนั้นแหละ แล้วใครจะมีอำนาจเหนือกรรม มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรม ใครจะมีอำนาจเหนือมันล่ะ

แต่ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา เราก็พยายามแก้ไขให้มันดีที่สุด ทำสิ่งใดก็ได้ให้มันดีที่สุด แล้วถ้ามันสุวิสัย มันทำไม่ได้ มันก็กรรมของสัตว์

ไม่มีใครเหนือกรรม เหนือการกระทำของแต่ละบุคคลนั้นมา แล้วใจของแต่ละบุคคลมัน มีความขาดตกบกพร่องมาเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้ว แต่ขณะนี้เราเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เรามีรัตนตรัย มีสังฆธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่อาศัย แล้วเราก็พยายามจะพึ่งพาอยู่

หนูพอทำได้แล้วแหละ เพราะพ่อแม่รักลูกไม่เท่ากัน หนูก็พอทำได้แล้วแหละ แต่พ่อแม่มาเจอว่าพ่อแม่รักหลานไม่เท่ากันอีก มันเลยไปจุดประเด็นหนูขึ้นมาอีกเลย

เราก็พยายามทำให้มันกลับมาเป็นปกติไง ด้วยสติด้วยปัญญาของเรา ถ้าเราทำของเราได้นะ มันก็จะเป็นบุญเป็นกุศล คำว่า “บุญกุศล” บุญกุศลคือความดี บุญและบาป ดีและชั่ว เรา ก็พยายามทำคุณงามความดีของเราให้มากที่สุด

แล้วสิ่งที่มันเกิดขึ้น จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะทุกข์ใหม่ เกิดมาแต่ละภพแต่ละชาติ ช้ำแล้วช้ำเล่าๆ เหตุที่เกิดขึ้นมา มาตอกย้ำ ตอกย้ำหัวใจเรานี้แหละ แล้วตอกย้ำแล้วเราจะ ปล่อยให้เหตุการณ์นี้มันบานปลายไปหรือ

เราก็ต้องสมาน เราก็ต้องทำคุณงามความดี เจ็บใหม่ เจ็บ ความคิดเราว่ามันไม่เสมอกัน ความคิดเราว่ามันไม่เท่ากัน ความคิดเราว่ามันลำเอียง แต่เราก็ต้องพยายามรักษาเพื่อไม่ให้ลูกของเรา หลานของตาและยายมีบาดแผลในใจ

บาดแผลในใจนี้ ผู้ที่จะรักษาได้คือพ่อแม่ของมัน พ่อแม่ของมันก็อบรมบ่มเพาะว่า สิ่งนั้น ที่ลูกเราเห็นมันอาจจะไม่ใช่อย่างนั้นก็ได้ มันเป็นคนงามความดีหรือมันเป็นเหตุสุวิสัย มันมี เหตุใดเข้ามาทำให้เป็นอย่างนั้นก็ได้ แล้วเรารักษาของเรา เพราะว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมันจะเป็นนิสัย ไปข้างหน้า

อย่างโยม พอมีสติปัญญาเท่าทัน มันก็วางทุกข์ได้ แต่พอมารู้ภาพ มันก็ทุกข์เข้าไปอีก แล้วคนอื่นก็เป็นแบบนี้ แล้วเราจะให้เหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นไปเป็นบาดแผลของใจแต่ละ บุคคลไปหรือ แล้วถามหลวงพ่อกับ หลวงพ่อเสกพวงให้หายหมดสิ

พระพุทธเจ้ายังทำไม่ได้เลย เพราะเขาทำของเขา มา มั่นกรรมของสัตว์ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงทาน คือการเสียสละความไม่พอใจ ความเสียสละสิ่งที่ขุนมัวในใจ เสียสละสิ่งที่เห็นแล้วบาดหุบบาดตา เราพยายามสละมันออกไป แล้วเรามีศีล มีความปกติของใจ แล้วเราก็มีปัญญา รักษาแก้ไขให้ทุกคนดีขึ้น ให้ทุกคนมีธรรมโอสถรักษาบาดแผลในใจไม่ให้เป็นปม ไม่ให้เป็นนิสัย ให้เป็นคุณงามความดีต่อไป ให้ทำของเราอย่างนั้น

นี่มันเป็นเวรเป็นกรรม ตอนที่มันทำมันก็อหังการนะ ไม่เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น เวลามาเจอวิบากอย่างนี้ วิบากคือผลที่มันได้รับ ถ้ามลวงพ่อเลย หลวงพ่อก็ไม่รู้ หลวงพ่อก็หลบลูกกระสุนอยู่นี้ คอยหลบเขา เขายังมาเหมือนกัน นั่นมันเรื่องของโลกใบ จบ

คำถามนะ

ถาม : ลูกมีปัญหาเรื่องเข้าสมาธิ ยังไม่ชำนาญในวิธี กว่าจะจิตจะลงแต่ละครั้งยากเย็น หากโชคดีมีเหตุบางอย่างมาช่วย จิตก็จะลงได้เร็วและออกใช้ปัญญาได้ เช่น ถ้าได้ไปตัดไม้ ลูกจะจำอารมณ์แนวแน่ขณะเลื่อยไม้ให้ขาด พอภาวนาพุทโธก็แนวแน่ดีจนจิตมันรวม เป็นมา ๒ ครั้งแล้วค่ะ แต่ต้องสดๆ ร้อนๆ ถ้านึกเอาอารมณ์ในอดีตมาใช้จะไม่ได้ผล และหากลูกพุทโธเองไปเรื่อยๆ ไม่ค่อยลงค่ะ แพ้เสียเป็นส่วนใหญ่

เมื่อคืนเดินจงกรมอยู่พักใหญ่ จิตยังไม่ลง ก็เปลี่ยนจากพุทโธเป็นนึกถึงผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ขึ้นเป็นภาพแล้วพิจารณาลงไปเป็นของโสโครก คิดถึงซากศพในสภาวะต่างๆ ขึ้นอืด ผิวหนังเขียวช้ำเลือดช้ำหนอง จนสุดท้ายเหลือเป็นกระดูกและดิน รู้สึกตัวหนักเหมือนเดินลากเอาร่างหนักๆ ไปด้วย จนอยากเลิกเดิน ก็มีเสียงผุดขึ้นว่า ถ้ามั่นหนักก็ทิ้งกาย ลูกก็เลยทิ้งกายไป ช่างหัวมัน เดินเหมือนขบรถ กายเป็นรถ ใจเป็นผู้ขับ รถจะตกหลุม จะวิ่งก็กิโล ผู้ขับยอมไม่เหนื่อย

ลูกเดินด้วยใจและพุทโธเกาะไปด้วย มันเบามาก เออ! เข้าท่า ทดลองเดินต่อไปเรื่อยๆ ถ้าเผลอก็จะเริ่มหนักๆ สติมันต้องบังคับให้ทิ้งกาย ก็กลับมาเบา เดินฉิวเลย ไม่เหน็ดเหนื่อย รื่นเริง พอใจ ก็ขึ้นกุฏิ พบว่าครั้งนี้เดินได้ ๓ ชั่วโมงแบบไม่เหนื่อย แต่ออกจากสมาธิแล้วก็ยังปวดอยู่

ขอถามหลวงพ่อกว่า วิธีทิ้งกายนี้ถูกต้องไหม เหมาะสมกับการเข้าสมาธิหรือไม่เจ้าคะ

ตอบ : เวลาмаวัดมาวา เรามาประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราพูดอยู่บ่อยๆ มากเลยว่า ให้ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้บูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การคาดการณ์นั้นน่าจะมันเป็นสมมุติ มันเป็นตัวหาความทะยานอยาก การคาดการณ์นั้นคือกิเลส แต่โดยที่เราตั้งเจตนามานั้น เราตั้งเจตนามาเพื่อ เห็นไหม เวลาคนที่เขาทำหน้าที่การงาน เข้าขึ้นมาเขาไปออกกำลังกายแถวสวนสาธารณะ เขาออกกำลังเพื่อให้ร่างกายเขาแข็งแรงสมบูรณ์

เราไปวัดๆ เราก็ไปฝึกหัดภาวนาของเราไง ถ้าฝึกหัดภาวนาของเราเพื่อจิตของเราจะสมบูรณ์ จิตของเราจะมีกำลังของเรา เราไปฝึกหัด ฝึกหัดแค่นั้น เติบจนกรม นั่งสมาธิภาวนา

นี่เราไปคาดไปหมายไปไหน มันจะลงอย่างนั้น มันจะเป็นสมการอย่างนั้น มาคราวนี้จะได้
อย่างนั้น มาคราวนี้จะได้อย่างนั้น นี่มันเป็นการคาดการณ์

เราฝึกเราหัดของเราไป เราปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป มาวัดมาวาเห็นไหม เหมือนตอนนี มวยไทยเป็นที่ขึ้นชอบมาก ฝรั่งเศสหญิงทั้งชายมาฝึกหัดมวยไทย เวลาเขาฝึกหัดมีแต่เหงื่อแต่ไคลทั้งนั้นนะ เขาฝึกหัดเหงื่อไคลขึ้นมา แต่ถ้าเขาออกอาวุธได้ เขาเตะได้ เขาค่อยได้ เขาทำได้ เขาก็จะมีแม่ไม้มวยไทย

เราไปวัดไปวา เราก็ฝึกหัดปฏิบัติของเรา เติบจนกรม นั่งสมาธิภาวนาของเราขึ้นมา ให้มันเป็นความสงบความระงับเข้ามา ทำแค่นั้น

แค่มาวัดมาวา ถ้ามันหยุดหิด มันกระพืดกระพืดในใจ นั่นก็เพราะกิเลสมันแสดงตัว แต่ถ้ามันมาแล้วมันพอใจของมัน ปฏิบัติแล้วมันเป็นความพอใจ เห็นไหม

เธออย่าคิดอย่าทำจะเป็นจริงเป็นนิสสัยของเธอ

ชาติภพที่เราเกิดมานี้ เรามาวัดมาว่า เราได้ฝึกหัด คนที่ไม่เคยไปวัดไปวาเลย เขาก็นึกถึงสภาพวัดสภาพวานั้นไม่ออก เขาก็อยู่แต่หน้าที่การงานแต่โลกของเขา เขาตายไป ชาติหนึ่งของเขา เขาก็ได้ซึมซับแต่หน้าที่การงานของเขา เขาได้ซึมซับแต่ชีวิตฆราวาสของเขา

แต่คนที่ไปวัดไปวาขึ้นมา เขาได้ไปจับในชีวิตของเขา ได้เห็นทางจงกรม ได้ฝึกหัด
ประพฤติกปฏิบัติของเขา ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นจริตนิสัยของเธอ เกิดภพชาติใดได้ฝึกหัดอย่างใด
มันก็ฝังไปในสมองไง มันฝังลงไปภาวสวะ ฝังลงไปบนจิตดวงนั้นไง

ถ้าจิตดวงนั้นสร้างขึ้นมา พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ก็สร้างบุญ
กุศลทั้งชีวิตๆ เป็นอสงไขยๆ ไง

เรามาวัดมาวา เรามาประพฤติกปฏิบัติของเราก็เพื่อความสุขความสงบในหัวใจของเราไง
มันจะฝังไปที่ใจได้มากได้น้อยก็ฝังไปที่ใจ นั่นมันก็เป็นบุญกุศลแล้ว

ไปวัดไปวาแล้วมันจะเอาผล เอาความพอใจ

แล้วประสาที่พูดนี้เพราะอะไรรู้ไหม

มันจะทุกข์อยู่นั่นไง

เราไปวัดไปวาด้วยความรีบเร่งและอาจุหาญ จะทำสิ่งใดแล้วมันก็เป็นสัจจะเป็นความ
จริงอันนั้น แล้วเวลาถ้ามันได้มรรคได้ผลหรือได้ความสงบบ้าง

เวลาปีใหม่ เขาไปทั่วโลกเลยนะ ตอนนี้อยู่เครื่องบินไม่มีตัวเลย เขาไปเที่ยวรอบโลกเลย

เรามาเที่ยวหัวใจของเรา ไปวัดไปวาเพื่อดูแลหัวใจของเรา เราไม่เสียค่าเครื่องบิน ไม่เสีย
เงินเสียทอง ไม่เสียสุขภาพ ไม่เสียเวลา

แล้วไปวัดไปวา ไ้คนที่เขาไปเที่ยว เขาก็ไปเที่ยวมารอบโลกเลย มึงไปอยู่โคนต้นไม้ มึง
ไปดูแต่ใบไม้ มึงต้องไปดูทำไมไปไม้นะ

แต่ถ้าจิตมันสุข มันสงบของมันนะ นิพพานที่มันเกิด ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นจริตนิสัยของ
เธอ ภพชาติขึ้นมา ได้ฝึกหัดขึ้นมา มันจะเป็นจริตเป็นนิสัยฝังไปในหัวใจดวงนั้น นั่นนะผลของมัน

แหม! ปฏิบัติแล้วจะเป็นพระอรหันต์เลย

พระปฏิบัติมาทั้งชีวิตเลย ยังล้มลุกคลุกคลานเลย

ทำ ปฏิบัติของเราไป เราเชื่อมั่นในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าฝ่ายมหายานนะ เขาปฏิบัติทั้งชีวิต เฒ่าโง่ย้ายภูเขา เขาตอกภูเขาอยู่ ๓๐ ปี ถ้าเป็นฝ่ายปฏิบัตินะ เขาทำของเขาเสมอต้นเสมอปลาย

การปฏิบัติสม่ำเสมอคือความเสมอต้นเสมอปลาย แล้วทำหัวใจของเราให้มีหลักการ ให้มีเหตุผล ด้วยสติด้วยปัญญาคุ้มครองดูแลรักษามัน ถ้ามันเป็นเหตุเป็นผลขึ้นมา มันจะมีความสุขความสงบของมัน นี่ประพจน์ปฏิบัติเพราะเหตุนี้

ไอ้ที่ว่าการคาดการณ์หมาย แล้วจะเอาให้ได้ดังใจๆ ทุกข์ทั้งนั้นนะ

ตั้งเหตุไว้ แล้วปฏิบัติของเราไป ถ้าปฏิบัติแล้วมันสุขมันสงบ ถ้าไม่สุขไม่สงบก็ปฏิบัติเพื่อเป็นจริตเป็นนิสัย

การประพจน์ปฏิบัติ เข้าขึ้นมาถวายอาหารไทยทาน เวลาเราจะปฏิบัติไฉ่ เหมือนเอาตัวตนของเรานั่งบนพาน แล้วถวายพระพุทธรูป เพราะมันเป็นบุญกิริยาวัตถุ ทุกคนจะเดิน จะนอน จะตีแปลงอย่างไรก็ได้ จะขึ้นเครื่องบิน ตอนนี้อยู่เที่ยวอวกาศกันแล้ว จ้องตัวกันแล้ว แต่เราเอาร่างกายและจิตใจใส่พาน แล้วยกถวายพระพุทธรูป นี่แหละบุญ

เรามาวัดมาว่า ถ้าเราทำโดยสัมมาทิฐินะ เหมือนเอาร่างกายนั่งบนพานเลย แล้วยกถวายพระพุทธรูป ก็ปฏิบัติบูชาพระพุทธรูปไฉ่ กายกับใจนี้ถวายพระพุทธรูป การถวายคือถวายสิทธิเสรีภาพ ถวายความสะอาดกสบายของเรา เรางดเว้น เราไม่ทำ เราเดินจงกรม เรายืนสมาธิ บูชาพระพุทธรูปด้วยบุญกิริยาวัตถุ ด้วยบุญกุศล ด้วยสิทธิ ด้วยเสรีภาพของเรา ยกถวายพระพุทธรูปหมดเลย

นั่งสมาธิ เดินจงกรม ทุกข์น่าดูเลย แต่เราทำอย่างนั้น เราบูชา มันเป็นบุญเป็นกุศล ปฏิบัติบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วหัวใจมันจะสงบสุข เอวัง